

Adam Durak

"Un popolo di sacerdoti. Saggio di liturgia fondamentale", Stefano Rosso, Roma 1999 : [recenzja]

Seminare. Poszukiwania naukowe 17, 519-520

2001

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stefano Rosso, *Un popolo di sacerdoti. Saggio di liturgia fondamentale*, Las – Roma 1999, ss. 396.

We włoskiej kolekcji „Biblioteca di Scienze Religiose”, ukazującej się w salezjańskim wydawnictwie LAS (Libreria Ateneo Salesiano) w Rzymie, pod nr 155 ukazała się wartościowa książka ks. Stefano Rosso SDB, pt.: *Un popolo di sacerdoti. Saggio di liturgia fondamentale (Lud kapłański. Studium liturgiki fundamentalnej)*. Autor książki, Ks. S. Rosso, jest wykładowcą liturgiki w Sekcji turyńskiej, Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego, a także w innych miejscach (np. w Salezjańskim Studentacie Teologicznym w Cremsan w Izraelu). Kilka lat temu, ks. Rosso, miał także gościnne wykłady z liturgiki w Polsce, na Wydziale teologicznym UKSW (wówczas jeszcze ATK) i w KUL, oraz w roku 1994, na X Łądzkim Sympozjum Liturgicznym.

Książka ks. Rosso, najogólniej mówiąc, jest podręcznikiem wprowadzającym nas do liturgii. Dobrze osadzona w nauce Soboru Watykańskiego II, szczególnie zaś w Konstytucji „Sacrosanctum Concilium”, sięga do interpretacji i komentarzy wielu współczesnych teologów i liturgistów, by ukazać jak celebrowanie misterium Chrystusa nabiera pełnego sensu i włącza się w całą historię zbawienia. Autor podzielił obszerny materiał tej książki, nie licząc części wstępnej oznaczonej cyfrą „0”, na pięć części, mających swoje podsumowania, oraz część szóstą, zawierającą wnioski końcowe. W części 1, wyraźnie antropologicznej, zatrzymuje się On przy problematyce liturgicznego języka, symbolu i rytu, jako że liturgia chrześcijańska jest pełna symboli, znaków i gestów, włączonych w sakramentalną ekonomię zbawienia. Dzięki znajomości tego przebogatego języka, za pomocą którego się komunikujemy, potrafimy w celebrowaniu liturgii jednoczyć się z Bogiem i ludźmi. W części 2, ks. S. Rosso, jakby przemierzając etapy historii zbawienia, próbuje wydobyć zasadnicze linie teologii kultu w Biblii. Najpierw jednak precyzuje samo pojęcie „liturgia”. Następnie przechodzi kolejno do zagadnień kultu w Starym i Nowym Testamencie. Kończąc studium zagadnień związanych z właściwym rozumieniem kultu, Autor formułuje interesujące wnioski (ss. 138-140). Między innymi przypomina, że „służba Bogu”, nie jest tylko pojedynczym aktem, ale zadaniem całego życia. Trzecią część swojej książki prof. Rosso poświęca teologii liturgii w ciągu wieków. Ukazuje On w niej interesujący rozwój kultu w różnych epokach Kościoła, a więc od czasu prześladowań, poprzez starożytność, czas od Grzegorza Wielkiego do Grzegorza VII (590-1073) i dalej aż do Soboru Trydenckiego (1073-1545). Zwraca także uwagę na trudne czasy przygotowania reformy liturgicznej, aż do celebrowania czasów współczesnych, nie wyłączając ważnego okresu „Ruchu liturgicznego”. Wydaje się, że Autor stara się być w swoim studium obiektywny. Mówi On bowiem o wpływie na kształtowanie się celebrowania w Kościele uwarunkowań historycznych i kulturowych, zarówno pozytywnych jak i negatywnych. Na studium teologii liturgii Vaticanum II,

ks. Rosso przeznaczają osobną, czwartą część książki. Nie trudno zauważyć, że podstawą do ukazania tych treści, jest „Sacrosanctum Concilium”, a dokładniej art. 5-7. Odnoszą się one kolejno do: historii zbawienia, do ukazania liturgii jako sakramentalnej czynności Kościoła i obecności Chrystusa w liturgii. Jak wskazuje sam Autor, dopełnieniem części poprzedniej jest piąta część książki. Całość bowiem poświęcona jest celebracji Misterium Chrystusa. Ks. Rosso wybrał tu znaczące trzy tematy – hasła, przy pomocy których przedstawia to Misterium. Pierwszy z nich, to wspólnota liturgiczna, rozumiana bardzo szeroko. Drugi, dotyczy Słowa i sakramentu. Trzeci natomiast odnosi się do samej celebracji liturgicznej. W części zakończeniowej Autor w książce odbiega nieco od tradycyjnego zakończenia. Uznając prawdopodobnie, że streszczenia po każdej z części spełniły swoją rolę, wskazuje jeszcze na inne ważne pola refleksji teologiczno liturgicznej. Próbuje ukierunkować czytelnika na związane z liturgią kwestie ekumeniczne i płynące z przeżywania liturgii odpowiednie postawy chrześcijańskie.

Książka ks. Stefano Rosso, *Lud kapłański*, jest więc solidnym i interesującym studium z zakresu liturgiki fundamentalnej. Treść jej ubogacona została pomocniczymi ilustracjami. Wydaje się, że przede wszystkim zaadresowana została ona do wykładowców i studentów liturgiki. Wiele będą mogli skorzystać z niej także kapłani, osoby zakonne czy wierni żyjący w świecie.

Szkoda, że Autor nie zamieścił w książce chociażby spisu treści czy streszczenia w języku obcym (nie wszyscy przecież znają j. włoski). Wydaje się również, że Autor mając świadomość, iż studiując liturgię nie ograniczamy się tylko do jednej pozycji książkowej, mógł On niektóre tematy tylko zasygnalizować, odsyłając czytelnika do przypisu. Wówczas przedstawiane tematy nie byłyby tak „przeładowane”. Czy można by z niektórych przedstawionych tematów zrezygnować na korzyść innych? Tak. Wybrana przez ks. S. Rosso problematyka jeszcze raz dowodzi, że Autorzy podręczników liturgiki fundamentalnej z dużą swobodą wybierają to, co powinno wchodzić w jej zakres nauczania.

ks. Adam Durak SDB

L'arte del celebrare. Atti della XXVII Settimana di Studio dell'Associazione Professori di Liturgia Brescia, 30 agosto-4 settembre 1998, A. Pistoia e A. M. Triacca (a cura di), Edizioni Liturgiche, Roma 1999, ss. 239.

W obliczu wielkich przemian posoborowych w liturgii i rozwoju, przede wszystkim teologii liturgii, często słyszy się głosy, że oprócz studiów teoretycznych, trzeba pamiętać o potrzebie prowadzenia nad liturgią refleksji, dotyczącej również jej strony praktycznej. Dobrze się więc stało, że w kolekcji „Studi di liturgia – Nuova Serie”, Biblioteki „Ephemerides liturgicae”, wydawanej przez rzymskie Centro Liturgico Vincenziano, w pozycji książkowej, ukazały się materiały z XXVII Tygodnia studium Stowarzyszenia Profesorów Liturgiki (APL), które odbyło w Brescii, właśnie nt.: *Sztuki celebrowania*. Tydzień studiów APL uświadomił wszystkim, że reforma liturgiczna, Konstytucja o Świętej Liturgii, różne i liczne liturgiczne dokumenty Kościoła, a szczególnie nowe Księgi liturgiczne, proponują nowe przejście od „ars orandi” i „ritus servandus” do poważnej i godnej szacunku „ars celebrandi”.

Recenzowana książka jest podzielona na dwie zasadnicze części i jest odzwierciedleniem XXVII Tygodnia studiów. Najpierw przedstawia wygłoszone referaty, a później pracę naukową. Część I rozpoczyna Alceste Catella, swoim referatem pt.: